

Att vara tillsynsmyndighet

Tillstånd

Anmälan

Tillsyn

Föreläggande

Sanktionsavgifter

(En del av) vårt uppdrag

Genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagen arbetar vi för en säker miljö som inte är skadlig för människors hälsa.

Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Prövas som utgångspunkt av mark- och miljödomstolen.

Regeringen får föreskriva att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av länsstyrelsen.

Regeringen får också föreskriva att en **kommunal nämnd** ska pröva frågor om tillstånd om den miljöfarliga verksamheten kan antas ha en liten miljöpåverkan.

Ärenden som kräver kommunalt tillstånd

Miljönämnden prövar ansökningar om tillstånd till inrättande av avloppsanläggningar (till hushåll) och värmepumpsanläggningar.

Avloppsanläggningar **ska tillståndsprövas** av kommunen (13 förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Inrättande av värmepumpsanläggning **ska anmälas** till kommunen, men tillståndsprövas om kommunen i egna föreskrifter kräver att tillstånd söks.

I Malmö stads **lokala miljöföreskrifter** anges att tillstånd krävs för värmepumpsanläggningar.

Exempel: bedömning av avloppsanläggning

Handläggare prövar här **tillåtligheten** utifrån huruvida:

- uppgifterna i ansökan om tillstånd är tillräckliga för att avgöra om en anläggning klarar skyddsnivåerna för miljö- och hälsoskydd;
- platsen är lämplig för den ansökta anläggningen, t.ex. vad gäller skyddsavstånd till egen och omgivande fastigheter;
- anläggningen är förenlig med eventuella områdesskydd, såsom vattenskyddsområden.

Ärenden som kräver anmälan till kommunen

För verksamheter eller anläggningar som har en mer begränsad påverkan på miljön fordras inte tillstånd. Dessa ska istället anmälas till miljönämnden.

Dessa verksamheter anses som utgångspunkt vara tillåtliga. Miljönämnden har att inom viss tid från att en komplett anmälan inkommit pröva om verksamheten i det enskilda fallet är olämplig och ska förbjudas eller om det är tillräckligt att föreskriva skyddsåtgärder och försiktighetsmått.

Exempel på sådana anläggningar är fordonstvättar, bilskrotare och tvätterier.

Exempel: prövning av fordonstvätt

Verksamhetsutövaren ska i anmälan redogöra för bl.a.

- uppskattat antal bilar som ska tvättas årligen;
- hur man hanterar och renar avloppsvattnet;
- hur man hanterar och transporterar eventuellt farligt avfall;
- hur man hanterar och förvarar kemikalier;
- hur man uppfyller kraven på egenkontroll.

Vad innebär egenkontroll?

En verksamhetsutövare ska regelbundet kontrollera verksamheten och dess påverkan på miljön. Verksamhetsutövaren ska:

- följa miljöbalkens regler och föreskrifter
- ha kunskap om de domar och beslut som tagits av myndigheter
- skaffa sig och kontinuerligt uppdatera de kunskaper som behövs för att skydda omgivningen med hänsyn till verksamhetens art och omfattning
- undersöka och kontrollera sin verksamhets påverkan på miljö och hälsa
- följa upp resultaten av miljö- och hälsoskyddsarbete.

Tillsynsuppdraget

Förutom att kontrollera att de "egna" tillstånden följs har miljönämnden i uppdrag att utöva tillsyn över verksamheter som prövats av andra myndigheter och där tillsynsansvaret är delegerat till miljönämnden.

Miljönämnden är också tillsynsmyndighet för de miljöfarliga verksamheter som anmälts till nämnden, liksom de verksamheter som vare sig kräver tillstånd eller anmälan men som ändå omfattas av miljöbalkens krav.

Miljönämnden har också tillsyn över vissa specifika frågor, t.ex. kommunala naturreservat, biotopskyddsområden och strandskyddsområden.

Tillsynsingripande

Miljöförvaltningen upptäcker ibland genom planerade tillsynsbesök eller efter anmälan från allmänheten att en verksamhet inte följer miljöbalkens krav. T.ex.

- avloppsanläggningar som börjat läcka eller som inte uppfyller moderna miljökrav,
- fordonstvättar med trasiga oljeavskiljare,
- dålig ventilation i bostad,
- bristande hygien på en förskola.

Tillsynsingripande

Väldigt många ärenden löses i den inledande dialogen med verksamhetsutövaren, t.ex. när ansvarig för en miljöfarlig verksamhet tagit del av inspektionsprotokollet eller när en fastighetsägare fått veta att vi fått in klagomål från en boende.

Vad gör vi när vi inte får något gehör för de brister vi upptäcker?

Förelägganden

Vårt mest effektiva påtryckningsmedel är förelägganden, i synnerhet sådana som förenas med vite.

I förelägganden kan vi ställa krav på att fastighetsägaren ska genomföra utredningar, ta fram åtgärdsplaner eller vidta åtgärder.

Vilka krav vi behöver ställa får bedömas i det enskilda fallet.

Ett föreläggande måste vara proportionerligt, dvs. kraven får inte vara högre än vad som krävs för att uppnå syftet med beslutet. T.ex. ska vi inte förbjuda en verksamhet där det finns möjlighet att rätta till bristerna.

Vitesförelägganden (exempel på fallgropar)

Rätt adressat

Adressaten ska ha faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. T.ex. en fastighetsägare vid brister i en hyresrätt
(2 § viteslagen)

Rimlig tidsfrist

Det måste finnas förutsättningar för adressaten att vidta åtgärderna före den tidpunkt då vitet kan dömas ut. (2 § viteslagen)

Tydliga krav

Det ska vara tillräckligt tydligt för adressaten vad hen måste göra för att inte behöva betala vite. Fokus på *vad* som ska uppnås, vi ska inte detaljstyra *hur*.

Delgivning

Adressaten måste delges beslutet för att föreläggandet ska bli gällande mot hen.
(2 § viteslagen)

Engångsvite/löpande

Löpande vite kan förenkla genom att man inte behöver skriva ett nytt föreläggande om det första inte följs.
(3-4 §§ viteslagen)

Proportionalitet

Kraven får inte vara högre ställda än vad som behövs för att uppnå syftet
(26 kap. 9 § 2 st. miljöbalken).

Exempel på vitesföreläggande

Miljönämnden i Malmö kommun förelägger AA i egenskap av fastighetsägare till fastigheten YY 2:2 att senast 3 månader efter delgivning av beslutet vidta följande åtgärder:

1. Avlägsna mögelpåväxt och åtgärda fuktproblem i badrum på adress Z-vägen 12 B i enlighet med den fuktutredning AA inkommit med. Åtgärderna ska utföras av sakkunnig fackman vilket ska bekräftas med certifikat eller liknande.
2. Redovisa resultatet av åtgärderna i punkt 1 till miljöförvaltningen i en rapport.

Vite på 20 000 kr ska betalas om föreläggandet inte uppfyllts i sin helhet inom utsatt tid och därefter ska samma belopp betalas för varje ytterligare period om 30 dagar föreläggandet inte uppfyllts i sin helhet.

Miljösanktionsavgifter

Det är en administrativ avgift som tas ut av tillsynsmyndigheten om en verksamhetsutövare överträder vissa specifika bestämmelser. Det är inte att förväxla med böter som en straffrättslig påföljd.

Vilka överträdelser som föranleder miljösanktionsavgift framgår av förordningen (2012:259) om miljösanktionsavgifter.

T.ex.

3 kap. 1 § För en överträdelse av 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en miljösanktionsavgift betalas [...] med 5 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd inrätta en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävs.

Miljösanktionsavgifter

Miljönämnden fattar beslut om att påföra en verksamhetsutövare miljösanktionsavgift.

Avgiften ska betalas även om verksamhetsutövaren inte överträtt bestämmelsen uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Tillsynsmyndigheten kan låta bli att ta ut avgiften om det vore oskäligt med hänsyn till bland annat sjukdom eller att överträdelsen redan lett till straff enligt miljöbalken.

Avgiften tillfaller staten genom Kammarkollegiet.

Men livsmedelskontrollen då..?

Mycket av det som sagts är relevant även inom livsmedelskontrollen:

De flesta livsmedelsverksamheter ska anmäla (registrera) sin verksamhet hos kommunen (större anläggningar ska däremot godkännas av SLV).

Underlåtelse att anmäla verksamheten medför livsmedelssanktionsavgift.

Brister i livsmedelshygien, spårbarhet, allergikunskap m.m. upptäcks genom planerad kontroll eller anmälan från allmänheten.

Miljöförvaltningen kan (vites)förelägga livsmedelsföretagare att vidta åtgärder för komma tillrätta med bristerna.

Tack för mig!